

Sammanfattning

Ett flertal län anger hög efterlevnad men påpekar samtidigt att viljan att följa rekommendationer minskar hos allmänheten på grund av ökande restriktionströtthet i olika sammanhang, framförallt serveringsställen och butiker. Ett län anger att anledningen till detta är att nuvarande rekommendationer är svåra att förstå och ta till sig. Ett annat län exemplifierar genom att skriva: "Länsstyrelsens tillsynsgrupp ser att butiker med serveringsställen har problem med att förmå sina kunder med att sitta ensamma vid borden. När personalen berättar vad som gäller möts de av kritiska åsikter från kunderna. Stämningen kan bli hätsk."

Två län anger dessutom att frustration över reglerna nu även märks hos vissa verksamheter - dessa verksamheter motsätter sig att genomföra ytterligare åtgärder, pga. pressat ekonomiskt läge eller uppgivenheten över kundernas förväntade reaktioner.

Tre län lyfter särskilt att ungdomar har svårt att ta till sig de riktlinjer som gäller och umgås i större grupper på offentliga platser.

Fjällturism

Resandedata visar att det sker färre resor till län med fjällturism under perioden 27 februari-05 mars 2021, jämfört med motsvarande period 2019 (Dalarna -31%, Värmland -43%, Jämtland -11%, Norrbotten -57%). Dock har resandet den senaste veckan ökat kraftigt till framför allt Jämtland, men även Dalarna, jämfört med veckan innan. Det totala resandet under perioden 27 februari-05 mars 2021 var (inom parentes jämfört med föregående vecka): Jämtland 12 930 resor/dag (+31%), Dalarna 31 311 resor/dag (+13%), Norrbotten 2 854 resor/dag (+3%), Värmland 17 115 resor/dag (+1%).

Jämtland: Generellt tycks de flesta verksamheterna och besökarna i fjällområdena följa rekommendationerna, men det framkommer att kunder i vissa fall upplevts som hotfulla när de blivit uppmanade att följa rekommendationer för att minska trängsel.

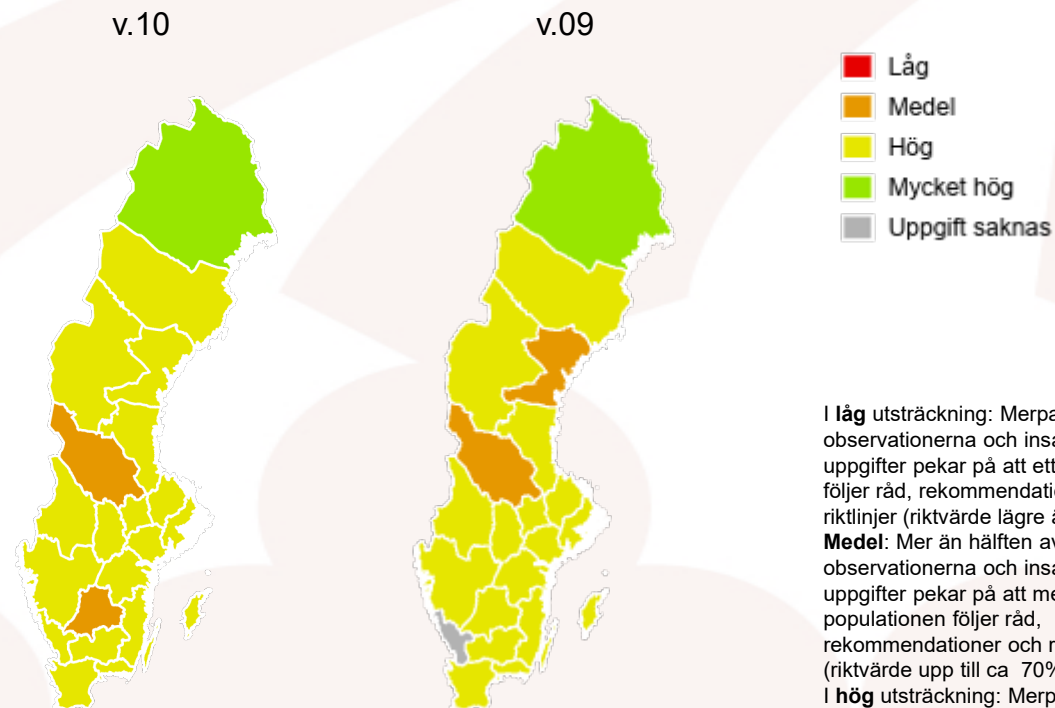
Dalarna: Tidigare inkommit underlag från Smittskydd Dalarna redovisar att fallen ökar i hela regionen och man bedömer att det beror på det ökade resandet till och i regionen. Ökningen i fjällkommunerna har stannat av, men Smittskydd Dalarna ser en generell ökning av smittade i de flesta kommuner i länet. Risker finns med trängsel på serveringsställen längs vägen till besöksmål främst i Dalafjällen.

Värmland: Trängsel på väg till och från fjällen kan öka risken för smittspridning. Det finns även en oro inför våren att följsamheten ska minska i takt med att vädret blir bättre och vaccinationerna fortskrider.

Kommentarer/slutsatser

Sammantaget kan det ifrågasättas om efterlevnaden generellt är hög i riket, graderingen "hög" dras i vart fall med ett betydande antal undantag i många län och färre personer än tidigare bedöms följa rekommendationerna. Som tidigare bedöms näringsidkare generellt hantera gällande restriktioner väl men allmänheten tenderar att brista i följsamhet. Denna tendens bland allmänheten tycks ha förstärkts och riskerar i förlängningen att försvåra näringsidkares och andra verksamheters möjlighet att tillämpa restriktionerna.

BEDÖMD EFTERLEVAD PER LÄN

I **låg** utsträckning: Merparten av observationerna och insamlade uppgifter pekar på att ett viss lågt antal följer råd, rekommendationer och riktlinjer (riktvärde lägre än 50%).

Medel: Mer än hälften av observationerna och insamlade uppgifter pekar på att mer än hälften av populationen följer råd, rekommendationer och riktlinjer (riktvärde upp till ca 70%).

I **hög** utsträckning: Merparten av observationerna och insamlade uppgifter pekar på att flertalet följer råd, rekommendationer och riktlinjer (riktvärde mer än 70%).

I **mycket hög** utsträckning: I princip samtliga observationerna och insamlade uppgifter pekar på att i princip hela populationen följer råd, rekommendationer och riktlinjer (riktvärde 90-100%).

Samlad bedömning nationella resmönster

Resandet inom länen visar en genomsnittlig minskning med -0,8% jämfört med föregående vecka. För tidigare veckor rapporterades följande genomsnittliga förändringar i resmönster inom län (jmf. med föregående vecka): v. 9: -1% v.8: +1,6% v.7: +1,3 v.6: -5%

Google Mobility Report visar **ökad** aktivitet inom "shopping och nöje" (+9%), "matbutiker och apotek" (+3%), "utomhus" (+32%), "station i kollektivtrafik" (+4%) under perioden 24 februari till 2 mars jämfört med föregående vecka. Under samma period har aktiviteten **minskat** inom "bostäder" (-1%) och inom "arbetsplatser" är den oförändrad.

Kollektivtrafik

Aningen försämrat läge, 9 län rapporterar hög efterlevnad och 11 medel efterlevnad (Västra Götaland: uppgift saknas).

Efterlevnadsgraden gällande **användning av munskydd** i kollektivtrafiken är fortsatt låg, vilket 14 län rapporterar (en ökning med 3 län jämfört med föregående vecka). Västerbotten och Norrbotten rapporterar om en ökning till cirka 50 procents användning. På samma sätt rapporterar Gävleborgs län som rapporterar att munskyddsanvändandet är upp till 70%. Uppsala län rapporterar om fortsatt låg användning trots att länet infört rekommendationer att använda munskydd dygnet runt.

Flera län beskriver ett fortsatt lågt **resande** inom kollektivtrafiken och 11 län rapporterar om få fall av **trängsel**. Stockholms och Uppsala län rapporterar dock att graden av trängsel är medel i kollektivtrafiken. Gotlands län rapporterar att efterlevnaden är hög inom flyg- och färjetrafiken.

Identifierade särskilda områden och situationer med risk för ökad smittspridning

- **Handel:** 8 län anger handeln som område med risk för ökad smittspridning. Matbutiker lyfts särskilt av 5 men inte generellt utan främst vissa tider, i vissa områden eller med blandad verksamhet.
- **Offentliga/allmänna utrymmen/kollektivtrafik:** 6 län rapporterar risker kopplade till offentliga/allmänna utrymmen, varav 2 län rapporterar risker med centrumområden och 1 län med vård och omsorg. Utomhusaktiviteter lyfts kopplat till populära platser och naturområden. Kollektivtrafiken nämns av 3 län.
- **Restauranger:** 3 län anger restauranger som områden för ökad smittspridning (se även Fjällturism där serviceanläggningar, rastplatser, restauranger längs vägen anges som riskområden).
- **Arbetsplatser:** Anges av ett ökat antal – 7 län nämner nu arbetsplatser som särskilda områden för ökad smittspridning, särskilt personalrum och omklädningsrum.
- **Träningslokaler:** 3 län anger att problem med avståndshållande uppstår vid träning där gym- och idrottsanläggningar anges av Västra Götaland och yrkesmässig träning av Västerbotten. 1 län rapporterar om problem med idrottshallar.
- **Hem:** Ett ökat antal län – 5 st – identifierar hemmen som en risk bl.a. baserat på smittspridningen.
- **Skola:** 6 län rapporterar om skolmiljöer som en risk för smittspridning. Skåne rapporterar om ett klusterutbrott på en skola förra veckan och anger därför fortsatt skolan som riskområde.

- **Fjällturism:** 6 län identifierar specifikt en risk för ökad smittspridning kopplat till fjällturism, framför allt aktiviteter vid stugbytdagar, men också pga. skidturisters problematiska beteende. Rastplatser och andra serviceställen längs tillfartsvägar till vintersportorter nämns av 4 län
- **Övrigt:** Jönköping ser risker med stora evenemang som exempelvis bilträffar där arrangörer kan vara svåra att identifiera.

Vidtagna åtgärder

- 10 län rapporterar inget nytt från föregående vecka.
- 5 län – Uppsala, Östergötland, Kronoberg, Skåne och Västernorrland – rapporterar om riktade informationsinsatser bland annat för att uppmärksamma vilka rekommendationer och restriktioner som föreligger.
- Uppsala län rapporterar att flera verksamheter inom länet har börjat använda munskydd vid situationer där avstånd inte kan hållas.
- En kommun i Västernorrland har rapporterat om behov för bibliotekspersonal att bära visir vid receptionsdisken.
- Kommuner i Uppsala län har infört – som ett sätt att minska smittspridningen – generösare regler för torghandel och uteserveringar för att underlätta möjligheten till att bedriva verksamhet utomhus.
- Länsstyrelsen i Kronoberg har informerat Polismyndigheten om problembilden gällande att det är svårt att få allmänheten att respektera tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.
- Hallands län rapporterar, efter tillsyn hos frisörsalonger, att frisörsalonger i länet har vidtagit åtgärder för att minska smittspridning, till exempel utökat användande av visir och munskydd.
- I Örebro län har flera kommuner beslutat att förlänga aktuella restriktioner till 21 mars 2021.
- I Gotland och Västernorrlands län har Region Gotland respektive kommuner i Västernorrland beslutat att införa distansundervisning för högstadium och gymnasium veckan efter sportlovet.
- Norrbotten, Östergötland och Västernorrland rapporterar att kommunerna har ökat tillsynen av serveringsställen. Dalarna uppger att Mora kommun genomför systematisk tillsyn av restauranger.
- Mora kommun i Dalarnas län har kontaktat Trafikverket för att undersöka möjligheten att placera ut mobila toaletter och på så sätt undvika trängsel på serviceställen längs med vägen.

Behov av åtgärder

- 18 län rapporterade inget nytt från föregående vecka.
- Länsstyrelsen Kronoberg rapporterar om att det föreligger ett behov av att klargöra, för allmänheten, vem som sköter vilken tillsyn. Länsstyrelsen får ett fortsatt högt antal frågor från allmänheten avseende den delen av tillsynen vilken länsstyrelsen inte ansvarar för.
- Länsstyrelsen Kronoberg rapporterar även att översättningar av nytt informationsmaterial måste prioriteras.
- Länsstyrelsen Halland rapporterar att en av de frisörer som genomgick tillsyn behöver se över placering av frisörstolar.

Övrigt

Inget övrigt att rapportera denna vecka.